

Стратегії розвитку соціально-економічних систем Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>Економіка</i>
Освітня програма	<i>Економіка і бізнес</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>I курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>165 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Іспит/модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: д.е.н., проф. Мартиненко Василь Петрович Практичні / Семінарські: д.е.н., проф. Мартиненко Василь Петрович
Розміщення курсу	<i>Курс розміщений на університетській платформі Кампус</i>

Програма навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується нестабільністю умов функціонування соціально-економічних систем, що зумовлюється підвищенням рівня мобільності зовнішніх чинників і посиленням їх впливу на внутрішнє середовище. Тому ефективна діяльність та подальший розвиток соціально-економічних систем неможливі без процесу розробки та реалізації стратегії розвитку, використання якої дозволить вирішувати завдання забезпечення високого рівня конкурентоспроможності соціально - економічних систем за рахунок постійного дотримання балансу їх потенціалу з оточенням.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів загальних та фахових компетентностей:

ЗК 1 - Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 8 - Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ФК1 - Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

ФК 4 - Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

ФК 7 - Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

ФК 10 - Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля повинні продемонструвати такі програмні результати навчання:

ПРН 2 - Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 11 - Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН 12 - Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН 13 - Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН 16 - Генерувати, обробляти показники, що характеризують рівень економічного розвитку країни, галузі, підприємства та формувати стратегії їх розвитку.

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна базується на основних положеннях дисциплін «Економічний аналіз», «Економіка підприємства», «Фінанси підприємств» та ін. і є основою для вивчення таких дисциплін як «Бізнес-аналіз глобальної економіки», «Економічний вимір сталого розвитку», «Фінансовий менеджмент», «Діагностика процесів управління економічною діяльністю».

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1.	Сутність соціально-економічної системи, її структура та класифікація
Тема 2.	Стратегії соціально-економічних систем: поняття, необхідність формування, ієрархія
Тема 3.	Місія та ключові цілі стратегічного розвитку соціально-економічних систем
Тема 4.	Стратегічний контекст соціально-економічної системи
Тема 5.	Діагностика внутрішнього стану соціально-економічних систем
Тема 6.	Аналіз зовнішнього середовища соціально-економічних систем
Тема 7.	Аналіз стратегічного потенціалу соціально-економічних систем
Тема 8.	Концептуальні основи розробки стратегії розвитку соціально-економічних систем
Тема 9.	Функціональні стратегії розвитку соціально-економічних систем на рівні підприємства
Тема 10.	Стратегія зовнішнього розвитку соціально-економічної системи
Тема 11.	Механізм реалізації стратегії розвитку соціально-економічних систем
Тема 12.	Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні

Навчальні матеріали та ресурси

Основна література:

1. Селезньова Г. О. Стратегія підприємства : навч. посібн. / О.Г. Селезньова – Х. : Вид. ХНЕУ, 2007. – 240 с.

2. Довбня С.Б., Найдовська А.О. Стратегія підприємства. Частина 2: Навч. посібник. – Дніпро: НМетАУ, 2021. – 92 с.

3. Стратегія підприємства : підручник / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, Т. М. Чечетова-Терашвілі та ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009. – 560 с.
4. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник / Шершньова З. Є. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.
5. Саєнко М. Г. Стратегія розвитку підприємства: Підручник. / М.Г. Саєнко – Тернопіль: «Економічна думка». – 2006. – 390 с.
6. Мартиненко В.П. Стратегія життєздатності підприємств промисловості: навчальний посібник / В.П. Мартиненко – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 328с.
7. Кульчицький Б.В. Сучасні економічні системи : [навч. посіб.] / Б.В. Кульчицький. – Львів: Афіша, 2004. – 279 с.
8. Економічні системи: монографія. Т.1. [за редакц. Г.І. Башмянина]. – Львів: ЛКА, 2006. - 486с.

Додаткова література:

9. Ковтун О. І. Стратегії підприємства: монографія / Ковтун О. І. – Львів : видавництво Львівської комерційної академії, 2008. – 424 с
10. Василенко В. О. Стратегічне управління підприємством : навч. посібн. / Василенко В. О., Ткаченко Т. І. ; за ред. Василенка В. О. – 2-ге вид., виправл. і доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 400 с.
11. Воронкова А. Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация. Монография. / А.Э. Воронкова – Луганск: Издательство Восточноукраинского национального университета, 2000. – 315 с.
12. Шершньова З.С., Оборська С.В. Стратегічне управління: Навч. посіб. – К.:КНЕУ, 2018. – 220 с.
13. Калінеску Т.В Стратегічний потенціал підприємства: формування та розвиток: монографія / Т.В Калінеску, Ю.А Романовська, О.Д. Кирилов – Східноукраїнський національний ун-т ім. Володимира Даля. — Луганськ, 2007. — 272с
14. Сумець О. М. Стратегія розвитку підприємства. Теорія, ситуації, приклади: Навчальний посібник. / О.М. Сумець – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 320 с.
15. Домбровський О. Г. Економічна система у вимірах синергетики: часовопросторовий контекст / О. Г. Домбровський. // Ефективна економіка. - 2013. - № 2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_2_20.

Навчальний контент

Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

В межах вивчення дисципліни протягом семестру заплановано проведення лекційних та практичних занять, виконання рохрахункової роботи, написання модульної контрольної роботи, розв'язання конкретних господарських ситуацій, проведення дискусій, обговорення аналітичних прикладів із проведення презентацій.

Під час вивчення матеріалу застосовуються такі методи колективного та активного навчання:

1) особистісно-орієнтовані технології, засновані на активних формах в методах навчання: мозковий штурм під час колективних дискусій, розв'язання кейсів, інтерактивне спілкування.

2) методи проблемного навчання (проблемний виклад матеріалу), частково пошукові завдання, аналітичні доповіді та аналіз окремих ситуацій;

3) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи студентів (електронні презентації для лекційних занять, використання аудіо-, відео-підтримки навчальних занять), доповнення традиційних навчальних занять засобами взаємодії на основі мережевих комунікаційних можливостей (інтернет-лекції, інтернет-семінари під час дистанційного навчання).

Проведення лекційних занять забезпечує формування теоретичних знань студента у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедійних засобів. Опрацювання теоретичних питань на практичних заняттях проводиться у формі дискусії за темами визначеними в навчальному плані. Окрім того, на практичних заняттях студенти розв'язують задачі, ситуаційні вправи. Для покращення засвоєння матеріалу слід практикувати: експрес-опитування, тестування, заслуховування доповідей та їх обговорення, аналітичні огляди.

Набуття студентом проблемно-орієнтовного мислення, а також вміння розробляти та приймати рішення є тими чинниками, що забезпечують управлінський успіх у їхній подальшій роботі на реальних підприємствах. Робота з кейсами також має на меті засвоєння теорії завдяки ілюструванню різноманітних можливостей її застосування для різних типів організацій та установ.

Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту.

Самостійна робота студента

Самостійна робота студента передбачена у вигляді більш глибокого опрацювання теоретичних матеріалів лекцій, виконання практичних завдань, виконання модульної контрольної роботи та підготовки до складання екзамену.

	Всього годин	Співвідношення аудиторних на срс		Всього СРС
		Лекції	Практичні (семінарські)	
1	2	3	4	6
Тема 1. Сутність соціально-економічної системи, її структура та класифікація	8	2/2	2/2	4
Тема 2. Стратегії соціально-економічних систем: поняття, необхідність формування, ієрархія	8	2/2	2/2	4
Тема 3. Місія та ключові цілі стратегічного розвитку соціально-економічних систем	14	4/4	2/4	8
Тема 4. Стратегічний контекст соціально-економічної системи	10	2/2	2/4	6
Тема 5. Діагностика внутрішнього стану соціально-економічних систем	14	4/2	4/4	6
Тема 6. Аналіз зовнішнього середовища соціально-економічних систем	14	4/2	4/4	6
Тема 7. Аналіз стратегічного потенціалу соціально-економічних систем	14	4/2	4/4	6
Тема 8. Концептуальні основи розробки стратегії розвитку соціально-економічних систем	14	4/2	4/4	6

	Всього годин	Співвідношення аудиторних на срс		Всього СРС
		Лекції	Практичні (семінарські)	
1	2	3	4	6
Тема 9. Функціональні стратегії розвитку соціально-економічних систем на рівні підприємства	10	4/2	2/2	4
Тема 10. Стратегія зовнішнього розвитку соціально-економічної системи	10	2/2	2/4	6
Тема 11. Механізм реалізації стратегії розвитку соціально-економічних систем	12	2/2	4/4	6
Тема 12. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні	10	2/2	2/4	6
Модульна контрольна робота	4	-	2/2	2
Екзамен	23	-	-	23
Всього	165	36/28	36/44	93

Політика та контроль

Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали:

Ключовими заходами при викладанні дисципліни є ті, які формують семестровий рейтинг студента. Тому студенти мають своєчасно виконувати завдання на практичних заняттях, писати модульну контрольну роботу у кінці викладання курсу.

Заохочувальні бали студент може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлене у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації тощо, а також за активну участь у дискусіях на практичних та лекційних заняттях.

Відвідування занять та поведінка на заняттях:

Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекції не додаються, і штрафні бали за пропуски занять не передбачено. Втім, вагома частина рейтингу студента формується через активну участь у заходах на практичних заняттях, а саме у вирішенні завдань, груповій та індивідуальній роботі. Тому пропуск практичного заняття не дає можливість отримати студенту бали у семестровий рейтинг.

На заняттях студенту дозволяється користуватись інтерактивними засобами навчання, в т.ч. виходити в інтернет із метою пошуку навчальної або довідкової інформації, якщо це передбачено тематикою завдання. Активність студента на парах, його готовність до дискусій та участь в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача.

Захист індивідуального семестрового завдання передбачено у вигляді стислої доповіді за виконаним завданням, та відповідей на запитання. За форс-мажорних обставин, що зумовили нестачу часу, індивідуальне семестрове завдання зараховується за результатами представленої готової роботи та із урахуванням відповідей на запитання викладача щодо виконаної роботи, поставлені в індивідуальному порядку.

Пропущені контрольні заходи:

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, студент не допускається до складання екзамену в основну сесію.

Політика щодо академічної доброчесності докладно описано у Кодексі Честі КПП ім. Ігоря Сікорського. Це передбачає, що студент бере повну відповідальність за те, що всі виконані ним завдання відповідають принципам академічної доброчесності.

Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, МКР, тест тощо

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силябусу.

Семестровий контроль: екзамен

Умови допуску до семестрового контролю: мінімально позитивна оцінка за семестровий рейтинг більше 60 балів.

Опис рейтингової системи оцінки (PCO) результатів навчання студентів

з кредитного модуля «Стратегії розвитку соціально-економічних систем»

1. Рейтинг студента з кредитного модуля розраховується зі 100 балів, що він отримує за:
- виконання експрес- контрольних робіт по кожній темі (12 експрес-контролів на практичних заняттях);

- виконання розрахункової роботи (РР);
- виконання модульної контрольної роботи (1 робота);
- виконання екзаменаційної письмової роботи.

2. Критерії нарахування балів:

2.1. Експрес-контрольні роботи оцінюються в 3 бали кожна:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 3 бали;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 2 бали;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 1 бал;
- «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – 0 балів.

2.2. Розрахункова робота оцінюється в 14 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – робота виконана методологічно вірно з правильним формулюванням висновків та авторських пропозицій – 14-12 балів;
- «добре» – розрахунки мають неточності, висновки не повністю відображають фінансову ситуацію на підприємстві – 11-9 балів;
- «задовільно» – мають місце не правильні розрахунки, відсутні висновки – 8-6 балів;
- «незадовільно» – завдання не виконане, РР не зараховано – 0 балів.

Наявність позитивної оцінки з РР є умовою допуску до екзаменаційної роботи.

2.3. Модульна контрольна робота оцінюється у 20 бали за такими критеріями:

- «відмінно» – надані змістовні відповіді по кожному питанню – 20-18 балів;
- «добре» – відповіді на поставлені питання містять неточності, мають місце незначні помилки в розрахунках при вирішенні задач – 17-14 бали;

– «задовільно» – мають місце неправильні відповіді на поставлені питання, а також помилки в розрахунках при вирішенні задач – 13-11 балів;

– «незадовільно» – завдання не виконане, МКР не зараховано – 0 балів.

2.4. Екзаменаційна робота оцінюється в 30 балів. Кожне завдання містить два теоретичних запитання (завдання) і одне практичне. Перелік запитань наведений у Рекомендаціях до засвоєння кредитного модуля. Кожне запитання (завдання) оцінюється у 11 балів за такими критеріями:

– «відмінно», повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – 30-26 балів;

– «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації або незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними неточностями) – 25-21 балів;

– «задовільно», неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – 20-16 балів;

– «достатньо» - наявні окремі складові окремих питань, в цілому є більше 50% відповідей на запитання – 15-11 балів;

– «незадовільно», відповідь не відповідає умовам до «задовільно» – 0 балів.

3. Календарний контроль проводиться у вигляді двох атестацій. Умовою першої атестації є отримання не менше 8 балів та виконання всіх практичних робіт (на час атестації). Умовою другої атестації – отримання не менше 16 балів, виконання всіх практичних робіт (на час атестації), а також виконання та захист розрахункової роботи.

4. Семестровий контроль проводиться у вигляді екзамену.

5. Умовою допуску до екзамену є виконання всіх контрольних робіт, виконання та захист розрахункової роботи.

6. Сума стартових балів та балів за екзаменаційну роботу переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:

Бали: Експрес-контроль на практичних заняттях + МКР + РР + + екзаменаційна робота	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
РР не зараховано	Не допущено

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Студент, який має сертифікати проходження дистанційних чи онлайн курсів за тематикою курсу отримують додатково 5 балів до суми рейтингових балів.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: професором кафедри економіки та підприємництва, д.е.н., проф.

Мартиненком Василем Петровичем

Ухвалено: кафедрою (протокол № 18 від 23.06.2023 р.)

Погоджено: Методичною радою факультету ФММ (протокол № 11 від 30.06.2023 р.)